

INTER EDUCATION

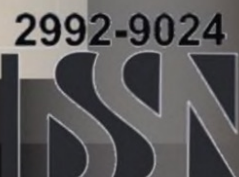
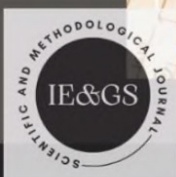
— GLOBAL & STUDY —

INSPIRATION FOR
THE
MODERN
RESEARCHER

2024
№9-1

intereduglobalstudy.com

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal
Научно-теоретический и
методический журнал
Scientific-theoretical and
methodological journal

2024 № 9-1

ISSUE 9-1

ISSN 2992-9024

INTER EDUCATION & GLOBAL STUDY

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal
2024-yil, 9(1)-son

BUXORO – 2024

	kompetentsiyani shakllantirishda.	
N. A. Abduxolikova	Falsafa ta'limida mediasavodxonlikni o'rgatish metodologiyalari: nazariya va amaliyot.	210-215
D. D. Ergashev	Talabalarda lingvistik konpitensiyalarni rivojlantirish orqali til satxlarini o'zlashtirish metodikasi.	216-221
D. I. Xurramova N. A. Askarova	Zulfiyaxonim – o'zbek ayollarining yorqin timsoli.	222–228
I.To'ychiyeva	Bo'lajak pedagoglarni hayotiy ko'nikmalarini shakllantirishga tayyorlashning pedagogik tizimini takomillashtirish.	229-234
A. Sh. Dadayev	O'zbekistonda musiqa san'atining rivojlanish jarayonlari va tendensiyalari.	235-242
X. H. Ibragimov	Rangtasvir fanidan talabalarining ijodkorlik faoliyatini rivojlantirish usullari.	243-249
Z. K. Kodirova	Boshlang'ich sinf o'qituvchilari og'zaki nutq madaniyatiga qo'yiladigan talablar: ravonlik, artikulyatsiya, aniqlik va to'g'rilik.	250-255
L. V.Mamajonov	Talabalarda ijtimoiy faol, milliy g'urur, vatanparvarlik kompetensiyasini metodik rivojlantirish media texnologiyasi.	256-263
M. M. Mo`minova	Raqamli mediana qo'llashga oid kompetensiyani shakllantirishning mazmun mohiyati.	264-270
M. S. Axmadjanova	Bo'lajak pedagoglarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda oila bilan ishlash borasidagi sharq mutafakkirlarining qarashlari	271-278
M. Umarova	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijtimoiy pedagogik ishlarni tashkil etish.	279-286
A. N. Meliboyev	Pedagoglarning kognitiv kompetentligini rivojlantirish yosh avlodni o'z qobilyatlarini erkin namoyon qilishning asosiy zaruriyati.	287-292
N. X. Raximova	Intellektida nuqsoni bo'lgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida fanlararo aloqadorlik asosida geometrik tasavvurlarni shakllantirish.	293-300
N.Z. Abidova	Bo'lajak logopedlarning inklyuziv kompetensiyasini rivojlantirishning kontekstga asoslangan ta'lim texnologiyalari .	301-308
M.N. No'monxonova	Pedagogik kompetensiyani rivojlantirishda sun'iy intellektning nazariy asoslari.	309-314
M. U. Olamova	Talabalarining axborot va konstruktiv kompetensiyasining loyixalash imkoniyatlari.	315-323
D. P. Oromidinova	Talabalarining rus tili kompetensiyasini rivojlantirish uchun tbl (vazifaga asoslangan ta'lim) usulining ahamiyati.	324-329
S. Y. Shamsiyeva	Bo'lajak logopedlarni shaxs xususiyatlari va pedagogik mahoratini rivojlantirish.	330-336
Sh. N. To'rayeva	Paxta separator-tozalagichni o'qitishda nazariy tahlili.	337-346
Sh. U. Sherbutayeva	Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglarining korporativ madaniyatini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.	347-354
X. X. Shaxobitdinov	Yuqori sinf o'quvchilarida tarixiy va badiiy tafakkurni rivojlantirishning innovatsion metodologiyasini ishlab chiqish.	355-360
I. M. Siddikov	Zamonaviy raqamli texnologiyalar – pedagogikaning muhim komponenti.	361-367
S. U. Sulaymonova	Yangi O'zbekiston sharoitida o'quvchilar ekologik madaniyatini rivojlantirish zaruriyati.	368-372
X. O. Qodirov	Bo'lajak axborot kommunikatsiya sohasi mutaxassislarida	373-381

художественном образовании способствует более эффективному развитию творческого мышления и эстетического восприятия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: результаты исследования подтвердили, что использование технологий обучения на основе имитационно-вариативного подхода в технических вузах может сделать образовательный процесс более эффективным и приближенным к практике. творческая активность студентов может быть значительно усилена за счет внедрения инновационных подходов, обеспечивающих гармоничное сочетание традиционных методов рисования и современных технологий.

Ключевые слова: творчество, искусство, пленэр, технологии, когнитивное развитие, эстетическое восприятие.

Для цитирования: Ибрагимов Х.Х. Методы развития творческой активности студентов в преподавании живописи // Inter Education & Global Study. 2024. №9(1). С. 243-249.

METHODS OF DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE ACTIVITY IN THE SUBJECT OF "DRAWING"

© Khurshid Kh. Ibragimov¹✉

¹Chirchik State Pedagogical University, Chirchik, Uzbekistan

Annotation

INTRODUCTION: the article analyzes pedagogical strategies and their psychological and cognitive effects, considering innovative and traditional methods for developing students' creativity in painting. particular attention is given to integrating modern approaches in art education to enhance students' cognitive, emotional, and aesthetic development.

AIM: the main objective of the study is to improve the effectiveness of teaching educational materials in technical universities using the simulation-variational approach and to identify the advantages of using innovative technologies in preparing students for practical skills. the study also proposes strategies art educators can adopt to optimize their students' creative potential, ensuring they become not only skilled artists but also innovative thinkers.

MATERIALS AND METHODS: the study involved analyzing scientific literature on simulation-variational teaching technologies and their application in the educational process in technical fields. particular focus was given to strategies that foster creativity in students, including traditional and modern approaches. artistic education, especially painting, plays a crucial role in shaping creative consciousness and enhancing cognitive, emotional, and aesthetic growth.

DISCUSSION AND RESULTS: the results showed that using the simulation-variational approach in teaching significantly improved students' creative abilities and

knowledge. innovative teaching strategies, including collaborative practices and technology integration, were found to create more dynamic and engaging learning environments. additionally, methods such as plein-air painting promoted observational skills and emotional connection with real-world contexts, contributing to enhanced creative expression.

CONCLUSION: the study results confirmed that applying simulation-variational teaching technologies in technical universities can make the educational process more effective and closer to practical applications. artistic education, particularly painting, is pivotal in fostering creativity, cognitive adaptability, and emotional development, ensuring students are well-prepared for both academic and practical challenges.

Keywords: creativity, art, plein-air, technologies, cognitive development, aesthetic perception.

For citation: Khurshid Kh. Ibragimov. (2024). "Methods for developing students' creative activity in painting lessons," Inter Education & Global Study, (9(1)), pp. 243-249 (In Uzbek)

Mamlakatimizda so'nggi yillarda ta'lim tizimining hozirgi bosqichida ta'lim mazmuni va metodikasiga, uning sifat va samaradorligini oshirish bo'yicha keng qamrovli ishlar olib borilib, ta'lim mazmunini loyihalash, kasbiy grafik kompetentsiyalarni tuzilmalarga ajratish, o'qitishning yangi metodik modellarini yaratish va ularni ta'lim amaliyotida qo'llashga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida "uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, sifatli ta'lim xizmatlari imkoniyatlarini oshirish, mehnat bozorining zamonaviy ehtiyojlariga muvofiq yuqori malakali kadrlar tayyorlash siyosatini davom ettirish" ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Bunda bo'lajak chizmachilik ta'limi o'qituvchilarining kasbiy grafik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning didaktik imkoniyatlarni ta'minlash dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ijodkorlik badiiy rivojlanishning asosiy tarkibiy qismi bo'lib, ayniqsa rasm chizishda o'quvchilarni atrof-dagilar bilan muloqot qilish, shaxsiy hikoyalarni ifodalash va turli xil texnika va vositalar bilan tajriba o'tkazishga da'vat etiladi. Badiiy ta'lim, xususan, rassomlik, ijodiy ongni shakllantirish va kognitiv, hissiy va estetik rivojlanishni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Dunyo texnologik taraqqiyot, globallashtirish va fanlararo yondashuvlarning tobora ko'proq ta'siri ostida bo'lganligi sababli, rassomlik ta'limi rivojlanayotgan talaba ehtiyojlari va ta'lim amaliyotiga moslashish uchun moslashishi kerak. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijodiy qobiliyatlar, xususan, tasviriy san'atda nafaqat o'ziga xos xususiyat, balki maqsadli pedagogik strategiyalar orqali rivojlantirish va yaxshilash mumkin. To'g'ridan-to'g'ri kuzatish va texnik mashqlar kabi rasm chizishni o'rgatishning an'anaviy usullari poydevor ko'nikmalarini shakllantirishda muhim bo'lib qolmoqda. Biroq, zamonaviy yondashuvlar hamkorlik amaliyotlari, texnologiya integratsiyasi va tajribaviy o'rganish strategiyalarini o'z ichiga olgan holda kengaytirildi. Ta'limda fanlararo usullarning ortib borayotgan ahamiyati ijodkorlik yagona fan doirasidan tashqarida izlanishlarni rag'batlantiradigan muhitda eng yaxshi

rivojlanganligini ko'rsatadi. Talabalarning rasm chizish bo'yicha ijodkorligini rivojlantirish o'quv muhiti va o'qitish uslublariga ham bog'liq. Xovard Gardner (1999) tomonidan ko'p aql bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijodkorlikni individual kuchli tomonlarga moslashtirilgan turli xil o'qitish usullari orqali rivojlantirish mumkin. Bundan tashqari, tashqi va tabiatga asoslangan rasm (en plein air) kabi jismoniy muhit o'quvchilarni real dunyo kontekstlariga cho'mdirish, kuzatish ko'nikmalarini va landschaftga hissiy jalb qilishni rag'batlantirish orqali ijodiy ifodani rivojlantiradi.

Ushbu maqola an'anaviy, zamonaviy va kelajakka yo'naltirilgan yondashuvlarni hisobga olgan holda o'quvchilarni rasm chizishda ijodkorlikni rivojlantirish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan turli usullarni o'rganadi. Mavjud tadqiqotlar va amaliy misollarni o'rganib chiqib, biz san'at o'qituvchilari o'z o'quvchilarida ijodiy salohiyatni optimallashtirish uchun qabul qilishi mumkin bo'lgan strategiyalarni taklif qilamiz, ular nafaqat malakali rassomlar, balki innovatsion mutafakkirlar ham bo'lishini ta'minlaymiz.

O'quvchilarning rassomchilikda ijodkorlikni rivojlantirishga oid adabiyotlar boy bo'lib, turli pedagogik strategiyalar, kognitiv nazariyalar va texnologik yutuqlarga e'tibor qaratiladi. Tarixiy jihatdan, badiiy ta'lim texnik ko'nikmalarni egallashga qaratilgan bo'lsa-da, so'nggi o'n yilliklarda ijodkorlikni rivojlantirishning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Elliot Eisner kabi tadqiqotchilar ijodkorlik nafaqat o'ziga xos xususiyat, balki tizimli ta'lim orqali tarbiyalanishi mumkin bo'lgan mahorat ekanligini ta'kidlaydilar. Eisnerning ishi o'qituvchining qulay o'quv muhitini ta'minlashdagi rolini ta'kidlaydi, bu erda talabalar an'anaviy chegaralardan tashqarida tajriba va fikrlashga da'vat etiladi.

Rasmiy ta'limda yangi media va texnologiyalarning integratsiyasi ham so'nggi yillarda rivojlanayotgan tendentsiya bo'ldi. Raqamli vositalar, jumladan, grafik planshetlar, 3D modellash dasturlari va kengaytirilgan haqiqat (AR) san'at sinflarida ijodiy imkoniyatlarni kengaytirishi ko'rsatildi. Ushbu tendentsiya "raqamli savodxonlik" sari kengroq ta'lim harakati bilan mos keladi, bu erda talabalar o'zlarining badiiy jarayonining bir qismi sifatida raqamli vositalarni boshqarish va manipulyatsiya qilishni o'rganadilar. Bundan tashqari, ushbu integratsiya talabalarga o'z g'oyalarini yaxshiroq tasavvur qilishlariga yordam beradi, bu ularga an'anaviy usullar orqali o'ylab topmagan kompozitsiyalar va tuzilmalar bilan tajriba o'tkazish imkonini beradi.

Bundan tashqari, ochiq havoda va tabiatga asoslangan rasm (en plein air) san'at o'quvchilarida ijodkorlikni rivojlantirishning muhim usuli sifatida qiziqish uyg'otmoqda. Kaplan va Kaplan (1989) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ta'kidladiki, tabiiy muhit ijodkorlik va kognitiv moslashuvchanlikni rag'batlantiradi, shu bilan birga dinamik va hissiy jihatdan boy o'rganish tajribasini beradi.

Rangtasvir o'quvchilarining ijodkorligini samarali oshirishga yordam beradigan usullar haqida qimmatli ma'lumotlarni beradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy texnikalar, hamkorlikda o'rganish va texnologik integratsiyani o'z ichiga olgan o'qitish strategiyalari yanada dinamik va jozibador o'quv muhitini yaratishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Eksperimental guruhlardan to'plangan ma'lumotlar turli xil pedagogik

usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning rasm chizishdagi ijodkorligini sezilarli darajada oshirish mumkinligini ko'rsatadi.

Texnologik va hamkorlik strategiyalariga qo'shimcha ravishda, **tashqi havoda va tabiatga asoslangan ta'lim** badiiy ta'limda ijodkorlikka muhim hissa qo'shayotgani aniqlangan. To'g'ridan-to'g'ri tabiatdan rasm chizishni o'z ichiga olgan **en plein air** rasm amaliyoti atrof-muhit bilan bevosita aloqani rag'batlantirish va kuzatish qobiliyatini oshirish orqali ijodkorlikni rivojlantirishi ko'rsatilgan. Kaplan va Kaplan (1989) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, tabiiy muhit **ijodiy fikrlash va kognitiv moslashuvchanlikni** rag'batlantiradi, muammoni hal qilish qobiliyatini va hissiy farovonlikni oshiradi. Beasley (2021) tomonidan olib borilgan yaqinda o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, ochiq havoda rasm chizish mashg'ulotlarida qatnashgan talabalar studiyada ishlaydiganlarga qaraganda ijodkorlik **40% ga o'sgan**. Bundan tashqari, talabalar ochiq havoda rasm chizishda o'zlarini ko'proq ilhomlantirayotganliklari va stressni kamroq his qilishlari haqida xabar berishdi, bu esa ijodiy jarayonda atrof-muhit omillari hal qiluvchi rol o'ynashidan dalolat beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI | СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ | REFERENCES

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида” 2017 йил 20 апрелдаги ПФ2909 сонли қарори // Халқ сўзи, 2017 йил 20 апрель.
2. Xasanovich, I. X. DEVELOPMENT OF PUPIL'S CREATIVE ACTIVITY THROUGH ORGANIZING FINE ART CLASSES IN NATURE. FRONTLINE SOCIAL SCIENCES AND HISTORY JOURNAL., (ISSN – 2752-7018)., VOLUME 03, ISSUE 05, Pages: 52-60.
3. Байметов, Б. Б., Султанов, Х. Э., & Муратов, Х. Х. (2019). Психологические основы активизации творческих способностей студентов в процессе практических занятий. Вестник науки, 1(7 (15)), 67-71.
4. Xasanovich, I. X. DEVELOPMENT OF PUPIL'S CREATIVE ACTIVITY THROUGH ORGANIZING FINE ART CLASSES IN NATURE.
5. Султанов, Х. Э., Худайбердиев, П. У., & Собиров, С. Т. (2017). Непрерывное образование в Узбекистане как требование времени. Молодой ученый, (4), 385-389.
6. Kukiev Boburmirzo Bahodir Ugli, (2020) Problem-based learning technology in teaching auxiliary projection techniques. Journal of Critical Reviews, 7(6), 917-921.
7. Sh.K.Murodov. E.M.Mirzayev Hayitov.J.M. (2021). Определяя параметров отсеков поверхностей второго порядка по заданному объему central asian journal of mathematical theory and computer sciences. Муфаллим ҳам ўзликсиз билимлендириў, Volume 02 Issue 05. ISSN 2660-5309.

8. Hayitov.J.M.(2022).Muhandislik grafikasi fanlarini axborot-kommunikasiya texnologiyalari yordamida o'qitish orqali talabalarni ijodkorlik qobiliyatini oshirish. Science and education scientific journal. ISSN 2181-0842.VOLUME 3, ISSUE 11.
9. N. Valiyev. Chizmachilik. (geometrik chizmachilik). O'quv qo'llanma. – T.: 2013.
10. Pulat Adilov,. (2018). New View to Executing Sketch and Technical Drawing Eastern European Scientific Journal (ISSN 2199-7977) Journal 102-104.
11. Jumayev.I.O. (2021) Muhandislik grafikasi fanlarida uch o'lchamli fazoni auto cad dasturidan foydalanib qo'llash usullari va ahamiyati. "Муфаллим ҳам үзликсиз билимлендириў" 99-101-b.
12. Jumayev. I.O. (2021) Chizmalarni autocad dasturida chizishda dasturning mavjud murakkabliklarini qo'lda chizishga moslashtirish (o'rgatish) usullari. Муфаллим ҳам үзликсиз билимлендириў. 94-99-b.

MUALLIF HAQIDA MA'LUMOT [ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ] [AUTHORS INFO]

✉ **Ibragimov Xurshid Xasanovich**, o'qituvchi [**Ибрагимов Хуршид Хасанович**, учитель], [**Ibragimov Khurshid Khasanovich**, teacher]; manzil: Chirchiq shahri, Amir Temur ko'chasi 104 uy, [адрес: Город Чирчик, ул. Амира Темура 104], [address: Chirchiq city, Amir Temur Street 104 House].